

DAIVA SINKEVIČIŪTĖ

Vilniaus universitetas

ORCID id: orcid.org/0000-0001-9738-9443

Mokslinių tyrimų kryptis: onomastika.

DOI: doi.org/10.35321/all90-08

BALTIŠKŲ VARDŲ DAVIMO POLINKIAI EMIGRACIJOJE 1991–2020 M. (JUNGTINĖS KARALYSTĖS ATVEJIS)¹

Tendencies of Baltic Names

Giving among Emigrants in 1991–2020.

The United Kingdom Case²

ANOTACIJA

Straipsnyje pristatomi baltiškų vardų, duotų Jungtinėje Karalystėje emigrantų iš Lietuvos vaikams 1991–2020 m., davimo ir sudarymo polinkiai. Nustatyta, kad emigravę tėvai vaikams dažnai duoda gamtinius, pagonių deivių ir dievų, garsių ir legendinių praeities asmenybių vardus. Dažniausiai varijuoją vardų baigmenys, duodant vardus paisoma eufonijos.

ESMINIAI ŽODŽIAI: asmenvardis, baltišką vardas, identitetas, vardų mados.

ANNOTATION

The article presents the tendencies of Baltic names giving to children of Lithuanian emigrants in the United Kingdom in 1991–2020. Emigrant parents often give their children names of natural phenomena, pagan deities, as well as renowned and legendary historical figures. Variations in name endings are common, euphony being often considered when giving names.

KEYWORDS: given names, Baltic names, identity, name trends.

¹ Straipsnis parengtas pagal VLKK projektą „Lietuvos emigrantų vaikų vardai 1991–2020“, Nr. K-12/2022.

² The article was prepared under the State Commission of the Lithuanian Language project “Names of children of Lithuanian emigrants in 1991–2020”, no. K-12/2022.

IVADAS

1990 metais Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, prasidėjo dar viena emigracijos banga į užsienio šalis. Vien per XXI a. antrą dešimtmetį išvykimą iš Lietuvos deklaravo daugiau nei 482 tūkst. piliečių, nors dalis jų vėliau grįžo atgal (žr. 123.emn.lt). 2010–2020 m. emigrantai iš Lietuvos dažniausiai vyko į Jungtinę Karalystę (toliau – JK), Airiją, Vokietiją ir Norvegiją³, kur jiems gimė vaikai.

1991–2020 m. Norvegijoje gimusių Lietuvos piliečių vardų tyrimas parodė, kad jų asmenvardžiai dažniausiai turi įprastas lietuvių kalbos galūnes, užrašyti įprastomis raidėmis, jų junginiais. Dalis Norvegijos emigrantų vaikų pavadin-ti baltiškais vardais, kilusiais iš lietuvių, kitų baltų leksikos, kurie būdingesni mergaitėms: apima 19 proc. mergaičių ir 9,5 proc. berniukų vardų (Sinkevičiūtė 2022). Dėl to buvo įdomu, kaip emigracijoje išplitę baltiški vardai, kokios jų ypatybės, baltiškais laikant asmenvardžius, atsiradusius iš lietuvių, kitų baltų kalbų leksikos.

Tirti pasirinkti 1991–2020 m. didžiausioje po Nepriklausomybės atgavimo emigracijos iš Lietuvos šalyje – JK – gimusių vaikų baltiški vardai, norint aptarti jų davimo ir sudarymo polinkius. Įgyvendinant šį tikslą siekta nustatyti, kokių grupių baltiški vardai yra dažniausi, kaip iš jų sudaromi kelianariai asmenvardžiai, kas būdinga vardų sandarai ir kokie jų variantai fiksuoti.

JK yra sena lietuvių diaspora: emigruoti į JK lietuviai pradėjo nuo XIX a. (Dapkutė 2009: 11) ir iki XXI a. vykdė aktyvią kultūrinę veiklą (Gasperienė 2009: 77–88). Nors naujai emigrantų bangai vietos lietuvių bendruomenė nebuvo pasiruošusi, tačiau nuo XX a. pabaigos atvykę lietuviai atgaivino anks-tesnės kartos įkurtas organizacijas, pagyvino bendruomenę bei jos kultūrinį ir švietėjišką gyvenimą, sportinę veiklą (Ilgūnaitė 2009: 173–183). Kaip ir kitur, į JK iš Lietuvos emigravę piliečiai susidūrė su kitakalbe aplinka: JK dominuoja anglų kalba, daug yra emigrantų iš kitų ES šalių, Afrikos ir Indijos⁴ ir kt., ku-rie turi savo kalbas ir kultūras bei joms būdingus vardus. Nors Lietuvoje (žr. CK; Maciejauskienė 2007: 474–484), kaip ir JK (Finch 2008: 710; Insley 2007:

³ Oficialiais duomenimis, 2010–2020 m. iš Lietuvos į Didžiąją Britaniją išvyko 213986, į Airiją – 43814, į Vokietiją – 35462, į Norvegiją – 36419 Lietuvos piliečiai (žr. 123.emn.lt). Vien 2001–2010 m. Didžiojoje Britanijoje buvo registruoti 60726 Lietuvos piliečiai, žr. <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20160105160709/http://www.ons.gov.uk/ons/rel/census/2011-census/key-statistics-for-local-authorities-in-england-and-wales/rft-table-qs203ew.xls>.

⁴ Pavyzdžiui, 2021 metų statistiką žr. <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/articles/analysisofsocialcharacteristicsofinternationalmigrantslivinginenglandandwales/census2021#ethnic-group>.

159–169), įprasta turėti vardus ir pavardes, tačiau rašyba, gramatika ir formomis lietuvių asmenvardžiai smarkiai išsiskiria, o JK plačiai duodama ir kitoms kalboms, ne tik anglų, būdingų vardų.

Su kitų kalbų vardais formomis sutampa dalis moterų, mažiau vyrų vardų, būdingų lietuvių kalbai, nes dėl galūnių šie vardai yra išskirtiniai. Lietuvių kalba turi daug skolintų vardų, kurių kamienai nesiskiria nuo kitų Europos kalbų asmenvardžių. Dėl galūnių lietuvių skolinti vardai turi savitas formas, nors ir priklauso tam pačiam kultūriniam klotui kaip kitų kalbų vardai. Kitų kalbų vardų tyrėjai, aptardami imigrantų ir imigracijos šalies gyventojų vardų skirtumus, į šį aspektą, atrodo, nėra kreipę dėmesio, nes jų tiriami vardai dažniausiai skiriasi kamienais, o kiti asmenvardžiai yra neeuropinės kultūros. Dėl to kitų kalbų vardams taikomos lingvistinės tyrimo prieigos paprastai netinka tirti lietuvių vardus.

1. EMIGRANTŲ VARDŲ TYRIMŲ APŽVALGA

Kitų šalių imigrantų vardų davimo, vartojimo ir keitimo atvejai yra tirti plačiai, ypač sociologų, psichologų, o jų analizė ir rezultatai priklauso nuo tyrimo medžiagos, taikomų metodų, į šalį imigravusių asmenų skaičiaus, šalies politikos imigrantų atžvilgiu, jų kalboms ir kultūroms būdingų vardų davimo tradicijų⁵. Imigrantų vardų pasirinkimo polinkiai tiriami kokybiniais ir kiekybiniais metodais, nes atvykėliai vaikams duoda imigracijos šaliai būdingus vardus, išlaiko savo kultūros vardus, ieško bendrų asmenvardžių ar vadovaujasi šeimos tradicijomis (Gerhards, Kämpfer 2017)⁶. Gali skirtis vardų davimo polinkiai imigrantų ir mišrioje (vienas tėvų yra imigracijos šalies pilietis) šeimose: pavyzdžiui, mišrios Norvegijos šeimos rečiau davė imigrantų paliktų šalių vardus (Reistæter 2012). Suomijos rusų vardų tyrimas parodė, kad didžiausią poreikį integruotis į vietos bendruomenę jaučia tėvai, apsigyvenę vietovėse, kuriose mažai jų kalba kalbančių gyventojų (Eskola, Hämäläinen 2019: 213).

Tiriamos imigrantų vardų davimo ir keitimo priežastys, nes vardai rodo asmens individualią tapatybę ir priklausomybę šeimai, yra socialinio ir teisinio

⁵ Sociologų darbuose vardo ir tapatybės santykis plečiamas „kūno“ (angl. *body*) parametru, nes „mūsų individualus, socialinis, pilietinis ir teisinis tapatumas atsiranda susipynus mūsų vardams ir pavardėms su mūsų kūnu“ (Pilcher 2016: 766, su literatūra), akcentuojamas vardo, tapatybės ryšys su lytimi, nes vardai ir pavardės įkūnija lytį (Pilcher 2017: 813, su literatūra).

⁶ Tėvų vaikams renkami imigracijos ir gimtojoje šalyje įprasti vardai priskiriami prie imigracijos šalyje įprastų vardų, nes jų negalima diferencijuoti: jie nesiskiria nuo kitų imigracijos šalies vardų (Gerhards, Tuppatt 2018: 2).

tapatumo pagrindas (Finch 2008: 712–714). Jürgenas Gerhards, Julia Tuppatt (2018), nustatė, kad Vokietijos imigrantai dažniau duoda šios šalies vardus, kai kultūrinis atstumas tarp imigranto šalies iki Vokietijos yra nedidelis, imigrantai tampa Vokietijos piliečiais, turi bent vidurinę išsilavinimą, o mergaitėms dažniau suteikia Vokietijoje įprastą vardą nei berniukams. Tuo tarpu kalbinė integracija, partnerystė su Vokietijoje gimusiais žmonėmis ir emocinis tapatinimas su gimtąja, emigracijos šalimi, struktūrinė ir socialinė integracija nėra labai svarbi renkant vaikui vardą (Gerhards, Tuppatt 2018).

Svarstoma vardų įtaka imigrantams integruojantis į darbo rinką. Joshua R. Goldsteino, Guy Stecklov (2016) tyrimas parodė, kad airių, italų, vokiečių ir lenkų imigrantų vaikai JAV, pavadinti „amerikietišškai“ skambančiais vardais, profesiskai pasiekė daugiau nei gavusieji etninius vardus, nors etniniai vardai teigiamai veikia rusų ir ypač žydų imigrantų vaikų profesinius pasiekimus. Vis dėlto imigrantai, ypač moterys, su neįprastais vardais atvykimo šalyje dažnai yra nepalankioje padėtyje (Gerhards, Tuppatt 2018: 3; Pennesi 2016: 49–52 ir kt.).

Tyrėjai analizuoja ir imigrantų integracijos laipsnį į juos priimančią visuomenę, nes pagal vardus galima įvertinti konkuruojančių kultūrų įtakas. Pagal vardus atliktas Christinos A. Sue, Edwardo E. Telles (2007) Los Andželo ispanakalbių tėvų požiūrio į asimiliaciją tyrimas patvirtino kitų tyrimų rezultatus: etniniai vardai dažniau duodami sūnums nei dukroms, nes berniukai tęsia šeimos liniją, laikomi tradicijų tęsėjais, jiems mažiau reikia apsaugos nuo diskriminacijos, o tai rodo skirtingą lyčių asimiliacijos procesą. Kita vertus, Ellen S. Bramwell (2009; 2012: 377–379) Pakistano musulmonų bendruomenės tyrimas Škotijoje parodė, kad atvykėliai gali integruotis šalyje ir išlaikydami savo tradicinę įvardijimo sistemą, taip pat kaip ir imigrantai iš įvairių šalių Norvegijoje (Reistæter 2012).

Imigrantų duodami vaikų vardai JK, kaip ir kitose šalyse, yra labai skirtingi ir priklauso nuo bendruomenių ir jų kultūrinių, kalbinių tradicijų. Ne tik artimi bendruomenės socialiniai ryšiai turi įtakos vardų sistemos tęstinumui, bet ir asmenų įsitraukimas į priimančios šalies kultūrą, o laikui bėgant išauga vardų madų, globalizacijos ir jos poveikio kalbai, kultūrai įtaka (Bramwell 2012: 377–385). JK gimusių berniukų vardai dažniau rodo etninę informaciją nei mergaičių: pavyzdžiui, JK įvairiose Anglijos ir Velso bendruomenėse gimusių JK musulmonų berniukų vardai panašūs, o musulmonių mergaičių – skiriasi (Pilcher 2017: 815). Mišrioje JK šeimose tėvai vaikams renka vardus, simbolizuojančius jų ateities viltis ir siekius, nors vadinant vaikus vertinama priklausomybė kolektyvui, dėl kurios gali būti peržengtos rasės, etninės priklausomybės ir tikėjimo ribos (Edwards, Caballero 2008).

Plačių emigracijoje duotų lietuvių vardų tyrimų nėra, bet atskiri klausimai svarstyti. Nustatyta, kad dauguma Norvegijoje gimusių emigrantų iš Lietuvos

vaikų vardų atitinka lietuvių kalbos gramatiką, nes daugiau nei 85 proc. jų turi įprastas galūnes, užrašyti įprastais raidžių deriniais. Registruotais vardais tėvai parodo vaikų etninę priklausomybę lietuviams (Sinkevičiūtė 2022), nors išsviečiai lietuvių kalbos požiūriu elgiamasi nevienodai: vieni tėvai siekia, kad vaikai mokėtų ir kalbėtų lietuviškai, kiti tuo nesirūpina (Jakaitė-Bulbukienė 2015: 91–126). Emigrantai JK dažnai vaikus vadina įprastais lietuviams vardais, kurie daugiausia yra skolinti (Sinkevičiūtė 2021a). Tarp emigracijoje duotų vardų pasitaiko ir naujų, anksčiau Lietuvoje neduotų baltiškų vardų (Sinkevičiūtė 2023).

Christianė Schiller (2024) apklausos būdu tyrusi, kokie yra Vokietijoje gyvenančių ar mišrias šeimas sukūrusių lietuvių, taip pat turinčiųjų lietuviškų šaknų, vaikų vardų davimo motyvai, pastebėjo, kad tėvams vadinant vaikus svarbus vardų skambėjimas ir derėjimas prie lietuvių ir vokiečių kalbų, taip pat rūpi reikšmė, neprobleminis tarimas abiem kalbomis ir siekis išvengti neigiamų asociacijų. Pastangas derinti skirtingas kalbas ir kultūras rodo Lietuvos piliečių vardai Norvegijoje, turintys sutampančias formas lietuvių ir kitose kalbose (Sinkevičiūtė 2022).

Márcia Sipavicius Seide (2020: 100–121) pastebėjo, kad XX a. pradžios emigrantų iš Lietuvos palikuonių Brazilijoje vardai, kuriais jie identifikavosi lietuvių bendruomenės uždaroje „Facebook“ grupėje, dažniausiai yra nebūdingi lietuvių kalbai, nes tėvai daugiausia tapatinasi su priimančiąja šalimi, nors pasitaikė atvejų, kai emigrantai išlaikė ar atkūrė pradinį identitetą. Taigi vėlesnių kartų emigrantų iš Lietuvos asmenvardžiai pasikeitė lietuvių kalbos nenaudai, nes žmonės siekė pritapti prie imigracijos šalies aplinkos. Kad vardai ir pavardės yra kitoniskumo indikatorius, pastebėjo Darius Daušas (2019: 230–240; 2021: 230–243), tyręs antros kartos emigrantus Norvegijoje, kurie savo ateitį sieja su Norvegija, su ja tapatinasi, ją laiko namais, dalis priima pilietybę ir nors turi dvigubą identitetą, norvegų nelaikomi savais, nes juos išduoda vardai ir pavardės.

Socialinių mokslų tyrėjai akcentuoja, kad lietuvių vardai yra specifiski dėl jų formų ir užrašymo ypatybių. JAV lietuviai kitiems atrodo egzotiški dėl vardų ir pavardžių (Čiubrinškas 2014: 15). Šiaurės Airijoje pastebėta iš Lietuvos išvykusių piliečių vardų davimo strategija – vaikus vadina įvairios kilmės vardais, bet tėvai, duodami anglišką vardą, renka tokį, kuris turi panašų atitikmenį Lietuvos vardyne, o tėvai vaikus vadindami lietuvišku vardu siekia, kad jis būtų lengvai tariamas, neturėtų raidžių š, ž, č (Liubinienė 2011: 150). Emigrantų iš Lietuvos elgseną Norvegijoje analizavęs Daušas (2013; 2016; 2018; 2019) nustatė, kad lietuvių vardai ir pavardės neskamba norvegiškai, dėl to jie gali būti palaikyti suomiais, nors patiems lietuviams išlaikytos pavardės rodo jų savivertę ir tapatumą.

Emigrantus iš Lietuvos Šiaurės Airijoje tyrusi Neringa Liubiniene (2011: 149–151) pastebėjo, kad dėl lietuviškų vardų jiems kyla problemų, nes daugumą vardų sunku ištarti ir prisiminti; dėl to dalis lietuvių susigalvoja terpei įprastą vardą, nors kai kurie jų vėliau grįžta prie senojo vardo. Daugelyje emigracijos šalių lietuviams vardas ir pavardė rodo kilmę, etninę priklausomybę (Kuznecovienė 2011: 97; Liubiniene 2011: 148; Jakaitė-Bulbukienė 2015: 84). Pagal asmenvardžius galima nustatyti žmonių identitetą (Alford 1988: 51; Aldrin 2018), o vardas laikomas simbolinės ribos tarp daugumos visuomenės ir migrantų mažumos žymikliu (Gerhards, Tuppat 2018: 4). Taigi iš baltų leksikos kilę vardai dėl savo kamienų rodo lietuvių išskirtinumą ir liudija tėvų sprendimą – vaikams priskirti lietuvio tapatybę.

2. TYRIMO DUOMENYS

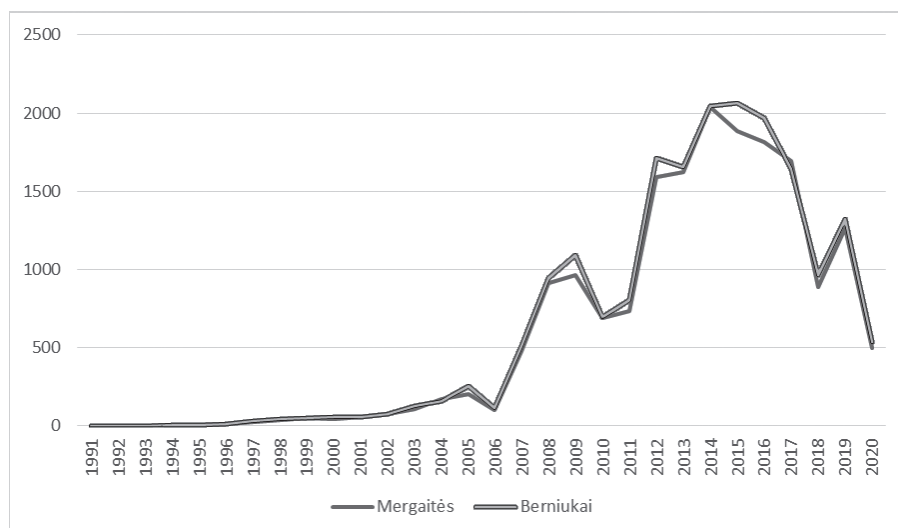
Vardai rinkti iš 2006 m. iš Valstybinės lietuvių kalbos komisijos gautų ir vėliau iki 2020 m. pildytų Registro centro duomenų, kur pagal Lietuvos įstatymus užsienyje gimę piliečiai įrašomi į Lietuvos Respublikos duomenų apskaitą. Tirti nuasmeninti pagal gimimo vietą – JK – atrinkti Lietuvos piliečių vardai, žinant vaikų lytį ir gimimo metus, bet neturint informacijos apie tėvų pilietybę, jų gimimo vietą, amžių, socialinius ryšius ir šeimose vartojamas kalbas. Tokiu būdu nuošalyje liko JK lietuvių šeimose gimusių vaikų, kurie neturi Lietuvos pilietybės, vardai. Vis dėlto šio tyrimo pranašumas akivaizdus: aprėpiama didelė duomenų imtis, dėl kurios gauti reikšmingi rezultatai, apibendrinantys emigracijoje suteiktų vardų davimo polinkius.

Registrų centro duomenimis, 1991–2020 m. JK gimė 36934 Lietuvos piliečiai: 17965 mergaičių ir 18969 berniukų. Iš 1 diagramos matyti, kad JK gimusių Lietuvos piliečių skaičius atskirais metais buvo nevienodas, augo nuo XXI a. pirmojo dešimtmečio; daugiausiai Lietuvos piliečių JK gimė 2014–2016 m. Dėl to tirti emigrantų vardų davimo polinkius pagal atskirus metus ar dešimtmečiais buvo netikslinga.

JK gimę Lietuvos piliečiai dažniausiai registruoti vienu vardu: 89,4 proc. mergaičių (16066 vardai), 89,5 proc. berniukų (16983 vardai)⁷. JK gimusios vienu vardu registruotos mergaitės pavadintos 1753, berniukai – 1758 skirtingos formos vienanariais vardais, pvz., vardus *Lėja* ir *Leja*, *Estela* ir *Estella* laikant atskirais onimais, nes nuo užrašytos formos priklauso, ar vardas įprastas lietuvių

⁷ Norvegijoje vienu vardu registruotų Lietuvos piliečių procentas šiek tiek yra didesnis – 94 proc. mergaičių (3727), 94,9 proc. berniukų (3959) vardų, bet proporcijos yra panašios.

kalbai⁸. Taigi abiejų lyčių vardų skaičius yra panašus. Dažniausi vienanariai JK gimusių vaikų vardai pateikti 1 lentelėje. Iš jos matyti, kad kaip ir Norvegijoje (žr. Sinkevičiūtė 2022), patys dažniausi yra *Emilija* ir *Lukas*, o populiariausi berniukų vardai dažnesni už mergaičių. Tarp dažniausių JK mergaičių vardyne yra baltiški vardai *Gabija*, *Viltė*, rodantys, kad emigracijoje, kaip ir Lietuvoje, tarp populiariausių vardų yra ir baltiški asmenvardžiai⁹.

1 DIAGRAMA. 1991–2020 m. JK gimę Lietuvos piliečiai

Dalį vienanarių JK gimusių vaikų vardų sudarė baltiški vardai. Jie buvo dažnesni mergaičių vardyne: apėmė 16,4 proc. mergaičių (2633 vardai) ir 7,8 proc. berniukų (1333 vardai) vienanarių asmenvardžių, duotų JK¹⁰. Šis polinkis matomas ir iš Norvegijos vienanarių Lietuvos piliečių vardų, kur baltiški mergaičių vardai taip pat perpus dažnesni už berniukų (Sinkevičiūtė 2022). Viananariai JK baltiški vardai sudarė 232 moterų ir 214 vyrų nepasikartojusių asmenvardžių; vidutiniškai vienu baltišku vardu pavadinta ~11,3 mergaičių ir ~6,2 berniukų. Šie skaičiai rodo kiek mažiau nei perpus didesnę baltiškų mergaičių vardų dažnumą už berniukų.

⁸ Priklausomai nuo tyrimo tikslų, tokia praktika yra įprasta, taip elgiasi ir kitų kalbų vardų tyrėjai, plg. Eskola, Hämäläinen (2019: 203).

⁹ Tarp dažniausių 2011 metų mergaičių vardų yra *Gabija*, *Ugnė*, *Austėja*, *Goda*, *Rugilė*, *Viltė* (Sinkevičiūtė 2012: 3–8).

¹⁰ Kartu su kelianariais vardais, jie apėmė 14,7 proc. mergaičių ir 7,0 proc. berniukų vardų, Lietuvos piliečiams duotų JK tiriamuoju metu.

1 LENTELĖ. Dažniausi 1991–2020 m. JK duoti vienanariai Lietuvos piliečių vardai

Vie- ta	Mergaičių vardai	JK duotų mergai- čių vardų skaičius (n=16066)	Apimama % JK gimusių Lietuvos pilie- čių mergaičių vardų dalis (n=100 %)	Berniukų vardai	JK duotų berniukų vardų skaičius (n=16983)	Apimama % JK gimusių Lietuvos pilie- čių berniukų vardų dalis (n=100 %)
1.	Emilija	441	2,45 %	Lukas	670	3,53 %
2.	Kamilė	336	1,87 %	Matas	653	3,44 %
3.	Gabrielė	311	1,73 %	Kajus	455	2,40 %
4.	Gabija	310	1,73 %	Nojus	420	2,21 %
5.	Lėja	304	1,69 %	Dominykas	383	2,02 %
6.	Ema	295	1,64 %	Benas	330	1,74 %
7.	Amelia	227	1,26 %	Danielius	310	1,63 %
8.	Milana	204	1,14 %	Aronas	286	1,51 %
9.	Eva	200	1,11 %	Daniel	276	1,46 %
10.	Viltė	200	1,11 %	Domas	271	1,43 %

Iš kelių asmenvardžių sudaryti JK gimusių Lietuvos piliečių vardai apima 10,6 proc. mergaičių (1899 deriniai) ir 10,5 proc. berniukų (1986 deriniai) vardo. JK gimusios kelianariais vardais registruotos mergaitės pavadintos 1841, berniukai – 1940 skirtingų derinių vardais, taigi vardų deriniai kartojosi retai. Iš jų dažniausias mergaičių vardų derinys *Anna Maria* ⁵¹, berniukų – *Dominykas Jonas* 4. Dviem vardais registruota 9,9 proc. mergaičių (1780 deriniai) ir 9,8 proc. berniukų (1852 deriniai). Reti trinariai ir retesni keturnariai JK gimusių Lietuvos piliečių vardų deriniai sudaro 0,7 proc. mergaičių (119 deriniai) ir 0,7 proc. berniukų (134 deriniai) vardų.

Dalį kelianarių vardų sudarė asmenvardžiai, iš kurių abu ar vienas vardas buvo baltiškas. Jie apėmė 9,9 proc. mergaičių (261 derinys) ir 14,9 proc. berniukų (198 deriniai) kelianarių vardų¹². Kelianariuose varduose, iš kurių abu ar vienas vardas buvo baltiškas, fiksuoti 97 moterų ir 83 vyrų nepasikartoję asmenvardžiai; vidutiniškai vardas kartojosi ~2,7 mergaičių ir ~2,4 berniukų deriniuose, kas rodo mažą vardų dažnumą ir sąlygiškai didelę jų įvairovę.

¹¹ Skaičius rodo, kiek kartų vardas ar vardų derinys kartojosi JK varduose. Tais atvejais, kai vardas duotas vieną kartą, skaičius nenurodytas.

¹² Jie apėmė 1,6 proc. mergaičių ir 1,2 proc. berniukų vardų, Lietuvos piliečiams duotų JK tiriamuoju metu.

3. VIENANARIŲ BALTIŠKŲ VARDŲ PAMATO ĮVAIROVĖ

Pagal pamatą baltiški vardai skirti į dvikamienius asmenvardžius, trumpinių kilmės, apeliatyvinius ir vietovardinius vardus (Sinkevičiūtė 2011: 216–218). JK gimusiems Lietuvos piliečiams duoti šių grupių vienanariai vardai rodo, kad 1991–2020 m. JK emigrantų vardų davimo polinkiai panašūs į visos Lietuvos (Sinkevičiūtė 2011). Jie matyti iš 2 lentelės, kur pateiktas JK gimusių Lietuvos piliečių baltiškų atskirų ir pasikartojusių vienanarių asmenvardžių skaičius bei skliaustuose jų apimama procentinė dalis.

2 LENTELĖ. JK gimusių Lietuvos piliečių vienanariai vardai pagal grupes

	Dvikamie- niai vardai	Trumpinių kilmės vardai	Apeliatyviniai vardai	Vietovardiniai vardai	Iš viso
Atskirų mergaičių vardų skaičius ir %	73 (31,5 %)	33 (14,2 %)	107 (46,1 %)	19 (8,2 %)	232 (100 %)
Pasikartojusių mergaičių vardų skaičius ir %	141 (5,4 %)	310 (11,8 %)	2060 (78,2 %)	122 (4,6 %)	2633 (100 %)
Atskirų berniukų vardų skaičius ir %	98 (45,8 %)	47 (22 %)	58 (27,1 %)	11 (5,1 %)	214 (100 %)
Pasikartojusių berniukų vardų skaičius ir %	477 (35,8 %)	223 (16,7 %)	586 (44 %)	47 (3,5 %)	1333 (100 %)

Iš 2 lentelės matyti, kad įvairovė ir ypač dažnumu išsiskiria apeliatyviniai mergaičių vardai, apimantys 46,1 proc. atskirų ir 78,2 proc. pasikartojusių vardų. Dažniausiai jie yra gamtiniai vardai, atsiradę iš medžių, pvz., *Eglė* 18¹³, *Liepa* 154, smulkesnių augalų, pvz., *Bruknė* 2, *Luknė* 70, *Mėta* 39, *Ramunė* 2, *Rugilė* 79, ar gamtos objektų, pvz., *Akmėja* 2, *Dangė* 2, *Saulė* 94, *Saulėja* 4, *Smiltė* 111, *Upė* 3, *Upėja* 2, gamtos reiškinių, pvz., *Aida* 9, *Aušra* 4, *Miglė* 88, *Rasa* 3, *Ugnė* 149, *Vėja* 2, *Vėjūnė* 4, *Vėtra* 2, brangiųjų metalų, akmenų, pvz., *Auksė* 47, *Deimantė* 68, *Rubina* 3, pavadinimų. Paplitę su lietuvių deivėmis, mitinėmis būtybėmis siejami asmenvardžiai, pvz., *Austėja* 191, *Gabija* 310, *Medeina* 11, *Milda* 33, *Vaiva* 5, *Žemyna* 11. Kiti vardai rodo teigiamas savybes – skaistumą,

¹³ Vardų kilmė nurodyta svetainėje vardai.vlkk.lt.

skaidrumą, ramumą, pvz., *Skaidra* 2, *Skaistė* 40, *Ramina* 2, *Raminta* 12, dvasinius dalykus – paguodą, meilę, svajonę, viltį, pvz., *Guoda* 7, *Guosnė* 2, *Meilė* 3, *Meilita* 3, *Svajonė* 3, *Viltė* 200, baltišką identitetą, pvz., *Aistė* 36, *Aistėja* 2, praeitį, pvz., *Ainė* 4. Dalis apeliatyviniais laikomų vardų turi ir kitą kilmės aiškinimą, pvz., *Deimantė* 68 gali būti ir dvikamienis, *Dangė* 2, *Viltė* 200 – ir trumpinių kilmės vardai.

JK gimusios mergaitės pavadintos įvairiais dvikamieniais vardais, kurie nėra dažni: sudaro 31,5 proc. atskirų ir 5,4 proc. pasikartojusių vardų. Dažnesni su istorinėmis Lietuvos giminėmis, kunigaikščiais sietini vardai *Jogailė* 4, *Mingailė* 9, *Radvilė* 11, *Vytautė* 11. Dėl atskirų asmenvardžių populiarumo dažni trumpinių kilmės vardai: jie apima 14,2 proc. atskirų ir 11,8 proc. pasikartojusių mergaičių vardų. Šios kilmės vardų, pvz., *Deima* 3, *Gytė* 4, *Mantė* 25, *Vytė* 9, dažnumui įtakos galėjo turėti išplitę jų kamienus turintys dvikamieniai vardai ir vyrų vardų trumpiniai. Kai kuriuos trumpinių kilmės vardais laikomus asmenvardžius galima sieti ir su apeliatyvais, pvz., *Goda* 182 ir liet. *goda*, ar laikyti skolintais vardais, pvz., *Eiva* 31. Vietovardiniai vardai apėmė 8,2 proc. atskirų ir 4,6 proc. pasikartojusių mergaičių vardų, dalies jų pamatu tapę objektai yra netoli Baltijos jūros. Daugiau paplitę iš upių, pvz., *Deimena* 3, *Rusnė* 45, *Ūla* 17, *Vilija* 4, pavadinimų atsiradę vardai. Iš ežero vardo atsiradusiam *Iglė* 15 plisti įtakos turėjo šio vardo Lietuvos dainininkė. Kitų vardų pamatu tapo gyvenamųjų vietų, pvz., *Nida* 11, *Neringa* 5, ar Kuršių nerijos pusiasalio, pvz., *Nerija* 5, pavadinimai.

JK gimę berniukai taip pat dažniausiai turi apeliatyvinius vardus, bet jų įvairovė – mažesnė: apima 27,1 proc. atskirų ir 44 proc. pasikartojusių vardų (žr. 2 lentelę). Dažniausi yra gamtiniai vardai, atsiradę iš medžių, smulkesnių augalų, pvz., *Ažuolas* 37, *Linas* 16, *Uosis* 2, paukščių, gyvūnų, pvz., *Aras* 16, *Kovas* 2, *Tauras* 40, gamtos objektų, pvz., *Dangis* 2, *Gintaras* 4, ar reiškinių, pvz., *Aidas* 22, *Audrius* 3, *Ugnius* 48, *Vėjas* 13, brangiųjų akmenų, pvz., *Deimantas* 62, pavadinimų. Kitus vardus galima sieti su paros laiku, pvz., *Rytas* 2, *Rytis* 16, *Vakaris* 75, pavasario švente, pvz., *Joris* 93¹⁴. Vardų pamatu tapo leksika, reiškianti drąsą, džiugesį, jaunystę, laimę, pvz., *Drąsius* 2, *Džiugas* 24, *Jaunius* 4, *Laimis* 3, vertinamus dalykus, pvz., *Dainius* 3, *Svajūnas* 3, baltišką identitetą, pvz., *Aistis* 24, *Jotvingis*, ar praeitį, pvz., *Ainis* 4, *Ainius* 3. Berniukai pavadinti mitinių kunigaikščių, pvz., *Kernius* 8, *Margiris*, *Šarūnas* 10, pasakos herojaus, pvz., *Žilvinas* 3, lietuvių dievo, pvz., *Perkūnas* 3, ar iš ugnies deivės vardo paderytu, pvz., *Gabijus* 5, vardais. Dalies šių vardų kilmę galima aiškinti ir kitaip,

¹⁴ Skolinį *jurė* ir kitus žodžius su *jur-* Kazimieras Kuzavinis, Bronys Savukynas (2009: 179) į *Lietuvių vardų kilmės žodyną* perėmė iš Simono Daukanto, minėjusio ir šios šaknies dievavardį. Tokiu būdu vardas pritapo prie kitų mitologinių asmenvardžių, nors jo baltiška kilmė yra abejotina (Klimavičius 2013).

pvz., vardą *Gintaras* 4 galima laikyti dvikamieniu, *Aras* 16, *Dangis* 2 – trumpinio kilmės, *Linas* 16 – skolintu vardais.

Išplitę ir yra įvairūs dvikamieniai vardai: apima 45,8 proc. atskirų ir 35,8 proc. pasikartojusių berniukų vardų. Dalis jų yra Lietuvos kunigaikščių, karaliaus, pvz., *Algirdas* 8, *Daumantas* 2, *Gediminas* 9, *Jogaila* 4, *Mindaugas* 13, *Radvilas* 6, *Vytautas* 12, *Žygimantas* 4, vardai. Trumpinių kilmės vardai sudaro 22 proc. atskirų ir 16,7 proc. pasikartojusių berniukų vardų. Dalies vardų, pvz., *Gedas* 4, *Mantas* 102, *Vytas* 3, *Vytis* 8, *Žygis* 3, pamatas – dažni dvikamieniai vardai. Dalį trumpinių kilmės vardais laikomų asmenvardžių galima aiškinti ir kitaip – sie-ti su lietuvių apeliatyvais, pvz., *Vytis* 8, kitos kilmės vardais, pvz., *Darius* 10. Rečiausi yra vietovardiniai vardai, apimantys 5,1 proc. atskirų ir 3,5 proc. pasikartojusių berniukų vardų, iš kurių dažnumu išsiskiria iš legendos žinomas, su pajūrio kalno pavadinimu siejamas *Naglis* 31.

Taigi iš baltiškų vienanarių JK vardų matyti, kad vaikai, ypač mergaitės, vadinami vardais, atsiradusiais iš gyvosios ir negyvosios Lietuvos gamtos pavadinimų, dažniausiai pajūryje ar netoli jo esančių vietų vardų, teigiamų ypatybių, vertinamų dalykų, brangiųjų metalų, akmenų pavadinimų. Duodant vaikams vardus svarbi Lietuvos praeitis – mitologija ir istorija: tėvai duoda pagonių deivių, dievų vardus, legendinių asmenybių, kunigaikščių, karaliaus, garsių gimi-nių vardus, vertinama baltiška praeitis: vaikai pavadinti baltų etnonimais, pra-eitį nusakančiais apeliatyvais. Dalis vardų rodo XXI a. polinkį duoti vaikams vardus, turinčius kelis kilmės aiškinimus (Sinkevičiūtė 2021: 241–245).

4. KELIANARIŲ VARDŲ SUDARYMO YPATUMAI

Daugelis kelianarių JK gimusių vaikų vardų, iš kurių abu ar vienas narys bal-tiškas, yra dvinariai asmenvardžiai, o daugiau narių turinčių vardų yra mažuma (žr. 3 lentelę). Kelianarių mergaičių vardų, iš kurių abu ar vienas narys baltiškas, yra daugiau, bet skirtumas JK vardyne neryškus, nes jie apima 1,6 proc. mergai-čių ir 1,2 proc. berniukų vardų (žr. 12 išnašą).

Iš 3 lentelės matyti, kad JK dažniausi yra dvinariai vaikų vardai, kurių antrasis narys yra baltiškas vardas; pasikartojimo deriniai *Emilija Saulė* 2, *Herkus Mantas* 2, dėl vardų derinimo „įdomesni“ yra *Aurora Aušrinė*, *Sky Skaistė*, *Danielius Angelas*. Asmenvardžiai, kurių antrasis narys yra baltiškas vardas, būdingesni berniukams: apima 55,6 proc. vardų, o mergaičių vardyne jie sudaro 46 proc. dvinarių aptariamųjų vardų.

3 LENTELĖ. Kelianariai JK vaikų vardai pagal jų narius, iš kurių abu ar vienas narys baltiškas

Derinio tipas	Abu dvinario vardo nariai – baltiški	Pirmasis dvinario vardo narys – baltiškas	Antrasis dvinario vardo narys – baltiškas	Trinariai, keturnariai vardai	Iš viso
Kelianarių mergaičių vardų skaičius ir % ¹⁵	11 (4,2 %)	113 (43,3 %)	120 (46 %)	17 (6,5 %)	261 (100 %)
Kelianarių berniukų vardų skaičius ir %	8 (4 %)	71 (35,9 %)	110 (55,6 %)	9 (4,5 %)	198 (100 %)

Mergaičių vardyne didesnė antruoju nariu esančių baltiškų vardų įvairovė: 120 derinių fiksuoti 70 mergaičių (deriniui tenka ~1,7) ir 110 derinių – 56 berniukų (deriniui tenka ~2) vardai. Antrieji nariai yra tiriamuoju metu, pvz., *Austėja* 3, *Gabija* 3, *Liepa* 13, *Saulė* 11; *Ažuolas* 7, *Tauras* 6, *Vėjas* 4, *Vytis* 5, ir XX amžiuje, pvz., *Indrė*, *Laima* 4, *Nijolė*, *Rasa* 3; *Gintautas* 2, *Laimis*, *Svajūnas*, *Žilvinas* 2, populiarūs vardai; iš jų pastarieji pasižymi įvairove. Šią įvairovę papildė antrojo nario pozicijas užimantys tarp vienanarių JK gimusių vaikų vardų nefiksuoti asmenvardžiai, kurių dalis buvo dažnesni XX amžiaus Lietuvoje, pvz., *Audra*, *Birutė*, *Gintė*; *Alvydas*, *Gintautas* 2, *Rimantas*, *Rimgaudas*, *Vidimantas*, *Žymantas*. Kiti antrieji vardų nariai, pvz., *Aidė*, *Medeinė*, *Migla*; *Angelas* 2, *Merkys*, nėra išplitę Lietuvoje, o *Lizdeika*, *Vanagas* kol kas yra vienetiniai vardai.

Būdingiausi antrieji mergaičių vardai – apeliatyviniai (100 derinių nariai)¹⁶, iš kurių dažniausi iš gyvosios gamtos – medžių, augalų, pvz., *Liepa* 13, *Luknė*, *Mėta*, *Rožė*, *Rugilė* 2, ar iš gamtos objektų, reiškinių, pvz., *Aida* 2, *Aušra*, *Miglė*, *Rasa* 3, *Saulė* 11, *Smiltė* 3, *Upė* 2, pavadinimų atsiradę vardai. Kiti asmenvardžiai siejami su deivėmis, dievybėmis, pvz., *Austėja* 3, *Gabija* 3, *Laima* 4, *Milda* 3, *Nijolė*, *Žemyna* 2, yra kilę iš brangiųjų metalų, akmenų pavadinimų, pvz., *Auksė*, *Deimantė*, *Perla* 2. Vardai liudija vertinamus dvasinius dalykus, pvz., *Laisvė*, *Meilė* 3, *Viltė* 2, ar patrauklias ypatybes, pvz., *Skaistė* 2, *Tyra*. Kitų grupių antrieji vardai yra retesni: dvikamieniai (8 derinių nariai), pvz., *Eimantė*, trumpinių kilmės (7 derinių nariai), pvz., *Gintė*, ir vietovardiniai (6 derinių nariai), pvz., *Ūla*, asmenvardžiai. Duodant vardus svarbios istorinės asmenybės, pvz., *Birutė* 2, *Radvilė* 2, Lietuvos pajūrio vietų pavadinimai, pvz., *Neringa*, *Nida*, *Rusnė* 2, o

¹⁵ Kadangi kelianarių vardų deriniai pasižymi nedidele įvairove, dėl to atskiras nepasikartojusių vardų skaičius neteiktas.

¹⁶ Sąlygiškai priskirtas ir Vydūno sukurtas vardas *Daiva*.

trumpinių kilmės vardų pamatas, pvz., *Gintė, Mantė, Vytė*, yra populiarūs dvikamieniai vardai.

Berniukų vardyne taip pat dažni antrieji apeliatyviniai vardai (43 derinių nariai), iš kurių dažniausi su gyvąja gamta – medžiais, augalais, pvz., *Ažuolas* 7, *Linai*, paukščiais, gyvūnais, pvz., *Aras, Tauras* 6, *Vanagas*, gamtos objektais, reiškiniiais, pvz., *Aidas, Audrius* 2, *Vėjas* 4, laiko kaita, pvz., *Rytas, Rytis, Vakaris* 2, siejami vardai. Vardai rodo vertinamas ypatybes, pvz., *Giedrius, Jaunius*, dvasinius dalykus, pvz., *Laimis, Svajūnas*. Kiti vardai, siejami su mitinių asmenybių, pvz., *Kernius, Lizdeika, Žilvinas* 2, dievybių, pvz., *Angelas* 2, *Joris* ¹⁷, pavadinimais. Retesni dvikamieniai vardai (39 derinių nariai), iš kurių dažniausi Lietuvos kunigaikščių, karaliaus, pvz., *Algirdas* 4, *Gediminas* 2, *Jogaila* 2, *Mindaugas* 3, *Vytautas* 10, *Žygimantas*, asmenvardžiai. Trumpiniai yra retesni (26 derinių nariai), daugelis jų, pvz., *Algis* 3, *Gintas* 2, *Mantas* 4, *Rimas* 2, *Vytas* 2, *Vytis* 5, atsirado iš populiarių dvikamienių vardų. Reti yra vietovardiniai (2 derinių nariai), pvz., *Nidas*, vardai.

Iš 3 lentelės matyti, kad retesni, bet mergaitėms būdingesni, dvinariai vardai, kurių pirmasis narys yra baltiškas vardas. Šie asmenvardžiai apima 43,3 proc. mergaičių ir 35,9 proc. berniukų kelianarių vardų. Dažniau kartojasi mergaičių vardų deriniai, kurių antrasis vardas *Marija*, pvz., *Liepa Marija* 2, *Saulė Marija* 2 (5 deriniai). Berniukų vardyne kartojosi *Joris Jokūbas* 2, *Domantas Jonas* 2, „įdomesni“ deriniai *Ažuolas Achille, Žygimantas Augustas*.

Mergaičių vardyne yra didesnė pirmojo nario poziciją užimančių baltiškų vardų įvairovė: 113 derinių fiksuoti 50 mergaičių (deriniui tenka ~2,3) ir 71 derinių – 39 berniukų (deriniui tenka ~1,8) vardai. Pirmaisiais nariais dažniau yra XXI amžiuje išplitę, pvz., *Austėja* 10, *Goda* 8, *Rusnė* 3; *Ažuolas* 8, *Joris* 5, *Tauras* 3, nei buvę dažni XX amžiuje, pvz., *Aušra, Indrė; Darius* 3, vardai. Tarp jų pasitaikė tarp vienanarių JK gimusių vaikų vardų nefiksuotų asmenvardžių, iš kurių *Vida, Rimantas* buvo dažni XX amžiuje, kiti – reti, pvz., *Bitė, Deiva, Gitautė; Domilas, Eivilis, Narius*, vardai.

Mergaitėms būdingiausi apeliatyviniai vardai (84 derinių nariai), iš jų dažniausi – su deivėmis, dievybėmis susiję vardai, pvz., *Austėja* 10, *Gabija* 7, *Jorė, Medeina, Milda, Žemyna* 2. Kiti vardai kilo iš gamtos – augalų, pvz., *Eglė* 2, *Gilė, Indrė, Liepa* 5, *Luknė* 3, *Mėta* 2, *Rugilė*, reiškinių, objektų, pvz., *Aušra, Miglė* 3, *Saulė* 5, *Smiltė* 5, *Ugnė* 6, *Upė* 2, pavadinimų. Vardai rodo patrauklias ypatybes, dalykus, pvz., *Guoda* 2, *Meilė, Raminta, Skaistė* 3, *Viltė* 2, brangiuosius metalus, akmenis, pvz., *Auksė* 2, *Deimantė, Perla*. Rečiau pirmuoju nariu yra trumpiniai (14 derinių nariai), pvz., *Goda* 8, dvikamieniai (6 derinių nariai), kartais sietini su kunigaikščių vardais, pvz., *Jogailė* 2, ir vietovardiniai (9 derinių

¹⁷ Dar žr. 14 išnašą.

narai), dažnai atsiradę iš Lietuvos pajūrio vietų pavadinimų, pvz., *Neringa*, *Nida*, *Rusnė* 3, vardai.

Berniukams taip pat būdingi apeliatyviniai vardai (33 derinių nariai), o iš jų dažniausi su gamta susiję vardai, atsiradę iš medžių, kitų augalų, pvz., *Ažuolas* 8, *Linai* 2, paukščių, gyvūnų, pvz., *Aras* 2, *Tauras* 3, ar gamtos reiškinių, pvz., *Vėjas*, *Vėjus*, laiko kaitos, pvz., *Rytis*, *Vakaris* 3, pavadinimų. Kiti apeliatyviniai vardai siejami su dievybių, pvz., *Joris* 5¹⁸, ar istorinių asmenybių, pvz., *Margiris*, *Žilvinas*, pavadinimais. Įvairove pasižymi dvikamieniai vardai (27 derinių vardai). Dalis jų yra kunigaikščių, karaliaus vardai, pvz., *Gediminas*, *Daumantas*, *Mindaugas* 2, *Vytautas*, *Žygimantas* 4. Retesni yra trumpiniai (10 derinių nariai), pvz., *Darius* 3, *Gytis*, *Mantas* 4, kurių dalies pamatas – išplitę dvikamieniai vardai. Reti vietovardiniai (1 derinio narys), pvz., *Naglis*, vardai.

Abu baltiškos kilmės vardus tėvai duoda retai (žr. 3 lentelę). Šie vardai sudaro 4,2 proc. mergaičių bei 4 proc. berniukų kelianarių vardų; įdomesnis derinys *Eitvidas Eitvid*.

Sudarant derinius iš baltiškų mergaičių vardų, vienas jų yra apeliatyvinis; dažniausias – *Gabija* 4. Dažniausiai abu baltiški vardai yra apeliatyviniai, pvz., *Viltė Gabija*, *Austėja Mėta*, *Dalia Upė*, *Gabija Saulė*, *Gabija Viltė*, *Liepa Eglė*, *Meilėja Auksė*, *Vakarė Gabija*. Kitais atvejais šalia apeliatyvinio vardo kitas derinio narys yra dvikamienis, pvz., *Smiltė Radvilė*, trumpinys, pvz., *Goda Vaidilutė*, ar vietovardinis, pvz., *Rusnė Aida*, vardas. Deriniuose pasitaikė ir tarp vienonarių JK vaikų vardų nefiksuotų asmenvardžių, pvz., *Meilėja*, *Vaidilutė*.

Sudarant derinius iš baltiškų berniukų vardų, dažnesni buvo dvikamieniai vardai, juose kartojosi vardas *Mindaugas* 2. Dažniausiai abu derinio vardai buvo dvikamieniai, pvz., *Domantas Skirmantas*. Kitų derinių abu asmenvardžiai buvo apeliatyviniai, pvz., *Ažuolas Viesulas*, *Tauras Dainius*, arba apeliatyvinis ir dvikamienietis, pvz., *Vakaris Mindaugas*, ar apeliatyvinis ir trumpinio kilmės, pvz., *Vėjas–Mantas*, vardai.

Trinarius ar keturnarius vardų derinius, iš kurių vienas vardas – baltiškas, tėvai duoda retai (žr. 3 lentelę). Jie sudaro 6,5 proc. mergaičių ir 4,5 proc. berniukų kelianarių JK vardų. Deriniuose baltiški vardai dažniausiai užima antrojo ar trečiojo nario pozicijas: 15 atvejų iš 17 mergaičių ir 6 atvejai iš 9 berniukų vardyne (pasitaikė, kai su lietuvių leksika siejamas vardas užėmė pirmo ir trečio nario pozicijas, plg. *Gabija Mykolė Rožė*). Šiuose deriniuose yra JK gimusių vaikų vardyne nefiksuotų berniukų vardų *Nemunas*, *Viltis*, *Vytenius*. Dažniausi deriniuose buvo apeliatyviniai vardai, pvz., *Gabija*, *Giedrė*, *Indra*, *Laima*, *Liepa*, *Milda* 2, *Nijole*, *Perla*, *Saulė*, *Svaja*, *Vasarė*; *Ainis*, *Linai*, *Kernius*, *Viltis*.

¹⁸ Dar žr. 14 išnašą.

Taigi kelianariai vardai, iš kurių abu ar vienas narys baltiškas, kartoja vienanarių vardų davimo polinkius: tėvai vaikus, ypač mergaites, dažniausiai vadina apeliatyviniais vardais, paplitę, ypač berniukų, dvikamieniai vardai, o tarp jų pasitaikė retų, egzotiškų asmenvardžių. Kelianarių vardų nariai rodo, kad tėvams svarbi Lietuvos gamta, pajūris, Lietuvos istorija ir mitologija, jie atspindi vertybes. Mergaitėms dažniau nei berniukams baltišką vardą registruoja pirmuoju, berniukams – antruoju. Pirmuoju vardu dažniau registruoja XXI amžiuje dažnesnius mergaičių vardus, o antruoju – XX amžiuje. Tai liudija, kad populiarūs XX amžiuje vardai savo populiarumą praranda palaipsniui.

5. BALTIŠKŲ JK VARDŲ SANDAROS BRUOŽAI

JK baltiški vienanariai ir kelianarių vardų nariai pasižymi savitais sandaros bruožais. Jie kartojasi abiejų lyčių vardyne, jų sandaros ypatybės būdingos visos Lietuvos vardams (Sinkevičiūtė 2011; 2018).

Viena iš emigrantų vardų ypatybių – variantiškumas. Vieni vardai variantiškai kamienais, jų turi dvikamieniai vardai, plg. *liu-* ir *liū-*, pvz., *Liutauras* 8 ir *Liūtauras*, *vy-* ir *vi-*, pvz., *Vygintė* ir *Vigintė*, *vyd-* ir *vid-*, pvz., *Tautvydas* 15 ir *Tautvidas*, *žyg-* ir *žig-*, pvz., *Žygimantas* 9 ir *Žigimantas*. Šalia apylygių atvejų, dažnesni yra nepakitusių elementų vardai.

Kiti vardai variantiškai galūnėmis. Tai būdinga apeliatyviniams asmenvardžiams, pvz., *Ainė* 4¹⁹, *Ainis* 5, *Ainius* 3; *Meila*, *Meilė* 7; *Rytė*, *Rytas* 3, *Rytis* 18; *Tauras* 50, *Taurius*, *Taurus*²⁰; *Vėtra* 2, *Vėtrė*, taip pat dvikamieniams, pvz., *Eimila*, *Eimilė* 2; *Radvilė* 14, *Radvila*²¹, *Radvilas* 6, ir trumpinių kilmės, pvz., *Deima* 3, *Deimas* 2, *Deimis* 7; *Eiva* 33, *Eivė*, *Eivis*; *Nauris* 7, *Naurius*; *Vytė* 10, *Vytas* 5, *Vytis* 13, vardams. Dažnesni gali būti įvairių galūnių moterų ir vyrų vardai, daugėja vardų su galūne *-us*. To paties kamieno skirtingų galūnių baltiškų vardų variantai priklauso nuo kamieno ryšio su pamatu, vardų vartojimo tradicijos.

Šalia įprastų vyrų vardų, fiksuota to paties kamieno vardų variantų be lietuvių kalbos galūnių, pvz., *Armin* 11 ir *Arminas* 77, *Deinor* ir *Deinoras*; jie vartoti ir kelianariams vardams sudaryti, pvz., *Eitvidas* *Eitvid*. Begalūniai vardai kartojami skolintiems vardams būdingą variantiškumą, plg. *Danielius* ir *Daniel*. Tai gali

¹⁹ Kartu skaičiuoti baltiški vienanariai ir kelianarių vardų nariai.

²⁰ Plinta vyrų vardai su galūne *-us*, plg. *Svajus*, *Taurus*, *Vėjus*.

²¹ *Radvila* yra vyro vardas.

rodyti, kad duodant baltiškus vardus taip pat vengiama lietuvių kalbos galūnės kaip lietuviškumo rodiklio.

Šalia įprastų mergaičių vardų yra ir to paties kamieno asmenvardžių, užrašytų su *-e*, plg. *Ainė* 4 ir *Aine*, *Aistė* 39 ir *Aiste*, *Danguolė* ir *Danguole*, *Deimantė* 70 ir *Deimante*, *Meilė* 7 ir *Meile*, *Miglė* 92 ir *Migle*, *Nijolė* 2 ir *Nijole*, *Rugilė* 82 ir *Rugile* 2, *Rusnė* 51 ir *Rusne* 2, *Saulė* 112 ir *Saule* 3, *Smiltė* 120 ir *Smilte* 3, *Ugnė* 157 ir *Ugne* 4, *Upė* 8 ir *Upe*, *Vakarė* 49 ir *Vakare*, *Viltė* 206 ir *Vilte* 3. Dėl užrašymo atsirado ir variantų su priesagomis *-ėja* ir *-eja*, plg. *Austėja* 205 ir *Austeja* 8, *-ūnė* ir *-unė*, pvz., *Jorūnė* ir *Jorunė*, *Vilūnė* ir *Vilunė*, kamienų variantų, plg. *Ažuolas* 53 ir *Ažuolas* 2, *Rūkas* ir *Rukas*. Visų JK baltiškų vardų kontekste šie atvejai rodo, kad tokie variantai neišplitę (<5 proc. pasikartojusių moterų vardų; tokių vyrų vardų beveik nėra). Taigi registruojamos vardų formos yra sąmoningas tėvų pasirinkimas, lietuvių kalbai būdingos raidės, jeigu tėvai pasirenka juos turinčius vardus, dažniausiai jiems problemų nekelia.

Kita ypatybė – išplitę dviskiemeniai trumpiniai, dažniausiai atsiradę iš dvikamienių vardų pradžių, pvz., *Austė* 9, *Geistė* 4, *Gytė* 4, *Deimis* 7, *Dovas* 5, *Einius* 2, *Gytis* 16, *Vaidas* 4, *Žygis* 4. Jie rodo, kad sudarant trumpinius svarbiausia vardo pradinė dalis. Nepriesaginiai trumpiniai, kaip kiti dažnesni vienkamieniai vardai, rodo polinkį duoti trumpus vardus.

Emigrantų vardai pasižymi pasikartojančiais elementais. Vienuose asmenvardžiuose kartojasi priesagos, dažniau – apeliatyviniuose ir trumpinių kilmės varduose. Tokios yra mergaičių vardų priesagos *-ėja*, plg. *Austėja* 205, *Aistėja* 2, *Aistrėja*, *Akmėja* 2, *Astrėja*, *Auksėja*, *Mintėja*, *Saulėja* 4, *Upėja* 2, *Viltėja*, ir *-ita*, pvz., *Eisvita*, *Eivita*, *Meilita* 3, *Sangita*. Berniukų vardyne dažnesnė priesaga *-idas*, pvz., *Joridas*, *Tauridas* 2. JK vaikų vardams būdingos priesagos *-ūnė*, *-ūnas*, pvz., *Arūnė* 3, *Jorūnė*, *Šarūnė* 2, *Vėjūnė* 4, *Vilūnė*, *Žiedūnė*; *Arūnas* 6, *Merūnas*, *Ramūnas* 2, *Svajūnas* 4, *Šarūnas* 10, ir *-ija*, *-ijus*, pvz., *Gabija* 325, *Domilija*, *Vilija* 5; *Gabijus* 5, *Dovijus* 2, *Minijus*, *Taurijus*. Dalis priesagas turinčių vardų populiarūs Lietuvoje. Jie rodo, kad vadinant vaikus svarbus vardų skambesys.

Eufonijos svarba matyti ir iš dvikamienių vardų su pasikartojusiais kamienais. Moterų vardai dažnai turi antruosius kamienus: *gail-*, pvz., *Jogailė* 6, *Mingailė* 9, *Rimgailė*; *mant-*, pvz., *Eimantė* 4, *Jomantė*, *Romantė*, *Limantė*, *Rimantė* 2; *mil-*, pvz., *Armilė* 2, *Darmilė*, *Deimilė* 5, *Domilė* 4, *Germilė*, *Jomilė*, *Narmilė*; *min-*, pvz., *Armina*, *Deimina* 3, *Jusmina*; *taut-*, pvz., *Gintautė*, *Mintautė* 2, *Viltautė*; *vil-*, pvz., *Deivilė*, *Dovilė* 2, *Eivilė* 4, *Gedvilė*, *Radvilė* 14; *vin-*, pvz., *Deivina* 2, *Eivina* 6 ir kt. Vyrų vardai dažnai turi antruosius dėmenis *gird-*, pvz., *Algirdas* 12, *Daugirdas*, *Mangirdas* 3, *mant-*, pvz., *Armantas* 3, *Domantas* 103, *Eimantas* 57, *Germantas* 4, *Irmantas* 3, *Jomantas* 2, *Skirmantas* 3, *Skomantas* 4; *min-*, pvz., *Arminas* 77, *Deiminas* 4, *Gediminas* 13, *vyd-*, pvz., *Arvydas* 7, *Mantvydas* 5, *Tautvydas* 13 ir

kt. Kartais abu dvinario vardo nariai turi tą patį kamieną, pvz., *min-*: *Arminas Mindaugas*, *mant-*: *Domantas Skirmantas*, *vyd-*: *Manvydas Vytautas*.

Dalis dvikamienių vardų pabaigomis sutampa su priesaginiais vardais. Vieni tokių yra moterų vardai su antraisiais kamienais *mil-* (plg. *Almilė*), *gil-* (plg. *Jogilė*), eufoniški vienkamieniams priesagos *-ilė* vediniams, pvz., *Rugilė* 82, *Girilė*, *Karilė* 14, *Midilė*, *Nerilė* 7. Su antrųjų kamienų *mint-* (plg. *Arminta*), *gint-* (plg. *Milginta*, *Eigintas*) vardais pabaigomis sutampa vienkamieniai vediniai su priesaga *-inta*, *-intas*, plg. *Raminta* 13, *Orinta* 11, *Žavinta*; *Darintas*, *Jorintas*, *Orintas* 3. Pasikartojantys pabaigos elementai patvirtina, kad duodant vardus paisoma skambesio. Priesagos gali veikti ir kamienų užrašymą, nes greičiausiai dėl dažnos priesagos *-idas* vardų plinta antrojo kamieno *vid-*, pvz., *Alvidas*, o ne *vyd-* vardai.

Taigi JK baltiški vardai turi sandaros dėsninumų. Kaip ir Lietuvoje (Sinkevičiūtė 2018), jie yra variantiški; dažniausiai varijuoja to paties kamieno vardų baigmenys. JK duodami priesagų *-ėja*, *-ita*, *-ūnė*, *-ūnas*, *-ija*, *-ijus* ir kt. vediniai, kartojasi antrieji dvikamienių vardų kamienai *mant-*, *min-* ir kt., rodantys, kad vadinant vaikus svarbi ne jų dėmenų reikšmė, bet vardo skambesys. Šią mintį remia su dvikamienių vardų pabaigomis sutapę priesaginiai vardai, kurie greičiausiai skatina duoti vaikams panašaus skambesio dvikamienius vardus.

6. DISKUSIJA

JK gimusių Lietuvos piliečių vardai rodo, kad beveik 9 iš 10 šeimų taikė vieno vardo, beveik 1 iš 10 šeimų – dviejų (kartais daugiau) vardų davimo strategiją. Taigi tėvai vadindami vaikus kompromiso ieško ne derindami skirtingus vardus, bet rinkdami vieną vardą, kuris dažniausiai, kaip ir kelianarių vardų dėmenys, nėra baltiškas asmenvardis. Tai rodo, kad tėvai JK dažniausiai stengiasi rinkti jų supratimu prie daugiakalbės aplinkos derančius nelietuvių kilmės vardus. Vis dėlto neturint tirtu laikotarpio visos Lietuvos vardų davimo polinkių, negalima su jais palyginti emigracijoje duotų vardų: gali būti, kad tokia vardų davimo strategija būdinga ir visos Lietuvos vardynui. Kita vertus, į šį tyrimą nebuvo įtraukti JK Lietuvos piliečiams gimusių vaikų, kurie registruoti ne Lietuvos piliečiais, vardai. Kiek jie reikšmingi atliktam tyrimui, negalima pasakyti dėl nežinomo duomenų masto.

Vertinant faktą, kad JK gimusioms mergaitėms duota beveik per pusę daugiau tautinių vardų nei berniukams, gali atrodyti, kad emigrantų iš Lietuvos vardų tyrimo rezultatai prieštarauja kitų kalbų vardų tyrimo rezultatams, pagal kuriuos etniniai vardai dažniau duodami sūnums nei dukroms (Sue, Telles

2007: 1388, su literatūra). Gali būti, kad dažniau duodami mergaitėms baltiškus vardus tėvai jais siekia parodyti savo modernumą, išsiskirti iš kitų.

Kita vertus, vardų lietuviškumą reikia suvokti plačiau: vertinti ne tik jų genetinę baltišką kilmę, bet ir susidarymo ypatumus. Dėl to unikaliais lietuvių kalbos vardais laikytini ir skolinti, lietuvių kalbos formas turintys asmenvardžiai, pvz., *Morta*, *Kristijonas*, *Laurynas*, *Motiejus*. Tai įprasta ir kitoms kalboms, pavyzdžiui, norvegų (Helleland 2007: 554). Kitas vardų lietuviškumo rodiklis yra galūnės, nes jos išskiria lietuvių vardus iš kitų kalbų asmenvardžių. Todėl išvadų dėl lietuvių vardų etniškumo emigracijoje negalima daryti, įvertinus vardus vien pagal jų kamieno kilmę.

APIBENDRINIMAS

Baltiškus vienanarius vardus JK tėvai beveik perpus dažniau davė mergaitėms, o šios proporcijos panašios į tuo pačiu metu Norvegijos emigrantų vardyne vaikams duotų baltiškų vardų proporcijas, nors Norvegijoje šių vardų dalis buvo šiek tiek didesnė. Taigi baltiški vardai emigracijoje nėra vien Norvegijos fenomenas, bet būdingi ir kitoms šalims. Pasikartojęs proporcingai panašus didesnis mergaičių vardų dažnumas liudija, kad mergaičių vardais rodomas lietuvių kalbos grožis, skambesys.

Sudarant kelianarius JK vaikų vardus, iš kurių abu ar vienas baltiškas, dažniausiai duoti dvinariai vardai, kurių antrasis narys – baltiškas vardas. Tokiuose deriniuose yra didžiausia baltiškų vardų įvairovė, kiekybiškai daugiau yra tokių mergaičių vardų derinių, nors deriniai su baltiškais vardais ir apima didesnę kelianarių berniukų asmenvardžių dalį. JK mergaitėms būdingesni dvinariai vardai, iš kurių pirmasis narys – baltiškas asmenvardis, dažnai XXI a. populiarius vardas. Taigi tėvai registruodami mergaites dažniau nei berniukus baltišką vardą užrašo pirmuoju. Tai patvirtina, kad baltiški JK vardai būdingesni mergaitėms.

Iš JK gimusių Lietuvos piliečių vardyno matyti, kad tėvai mergaites daugiausiai vadina apeliatyviniais, berniukus – apeliatyviniais ir dvikamieniais vardais. Apeliatyviniais, taip pat vietovardiniais, vardais tėvai rodo vertinamus dalykus: Lietuvos gamtą, jos reiškinius ir objektus, pajūrio vietas, teigimas žmogaus ypatybes, patrauklius dalykus, brangiuosius akmenis, metalus. Iš dvikamienių, apeliatyvinių ir trumpinių kilmės vardų matyti tėvams svarbi Lietuvos istorija, baltų religija ir mitologija: vadina vaikus su mitinėmis ir garsiomis praeities asmenybėmis, deivėmis, dievybėmis siejamais vardais. Taigi tėvams svarbi vardų pamato reikšmė, kultūrinis vardo svoris.

JK emigrantų vardai pasižymėjo eufoniškumu (dvikamieniuose varduose kartojosi kamienai, apeliatyvinius ir trumpinių kilmės vardus siejo tos

pačios priesagos). Antrieji dvikamienių vardų kamienai, sutampantys su tų pačių baigmenų priesaginiais vardais, patvirtina eufonijos svarbą vadinant vaikus. Greičiausiai dėl panašaus skambesio į kitus vardus plinta ir trumpinių kilmės vardai, kurie dažniausiai kartoja ilgesnių vardų pradžias ar turi dažnuose varduose pasikartojančius kamienus. Kad vadinant vaikus tėvams aktualus jų skambesys, patvirtino ir Vokietijoje atliktas Schiller (2024) tyrimas.

Tirtame vardyne varijavo vardų baigmenys, priesagos, dvikamienių vardų kamienai. Tyrimo rezultatai parodė, kad atsiradę antriniai variantai, taip pat ir dėl užrašymo, nėra dažni emigrantų vardyne: dažniausi yra įprastų lietuvių kalbai kamienų ir baigmenų vardai. Taigi registruotos JK vaikų vardų formos – tėvų sąmoningų sprendimų rezultatai.

LITERATŪRA

Aldrin Emilia 2018: Names and Identity. – *The Oxford Handbook of Names and Naming*, ed. C. Hough, 1–13. DOI: doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199656431.013.24.

Alford Richard D. 1988: *Naming and Identity: A Cross-Cultural Study of Personal Naming Practices*, New Haven, Connecticut: HRAF Press.

Bramwell Ellen S. 2009: Names in Multi-Cultural Scotland. – *Proceedings of the 23rd International Congress of Onomastic Sciences. Names in Multi-Lingual, Multi-Cultural and Multi-Ethnic Contact*, Toronto: York University, 158–163.

Bramwell Ellen S. 2012: *Naming in Society: a Cross-Cultural Study of Five Communities in Scotland*: PhD thesis, University of Glasgow: Glasgow Theses Service. Prieiga internete: <http://theses.gla.ac.uk/3173/>.

CK – *Civilinis kodeksas*. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.107687>.

Čiubrinskas Vytis 2014: Posocialistinių migrantų sąistymosi trajektorijos Čikagoje: saviškių ratai ir manipuluojamas lojalumas valstybei (–ėms). – *Etniškumo studijos* 2, 9–28.

Dapkutė Daiva 2009: Lietuviai Didžiojoje Birtanijoje iki Antrojo pasaulinio karo. – *Didžiosios Britanijos lietuvių bendruomenė: praeitis, dabartis, ateitis*, sud. D. Dapkutė, Vilnius: Versus aureus, 9–23.

Daukšas Darius 2013: Lithuanians in Norway: Between “Here” and “There”. – *Urbanites* 3(2), 51–68.

Daukšas Darius 2016: Lietuviai Norvegijoje: tarp integracijos ir savo tapatumo išlaikymo. – *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis* 39, 173–194.

Daukšas Darius 2018: Tarp tapimo norvegu ir buvimo lietuviu: Norvegijos lietuvių pilietybės sampratos. – *Lietuvos etnologija. Socialinės antropologijos ir etnologijos studijos* 18(27), 63–84.

Daukšas Darius 2019: Antros kartos emigrantai iš Lietuvos Norvegijoje: tarp Lietuvos ir Norvegijos? – *Lituanistica* 65(3), 230–240.

Daukšas Darius 2021: Namai „čia“ ir „ten“: namų konstravimo sampratos (lietuviškoje) migracijoje. – *Lituanistica* 67(3), 230–243.

Edwards Rosalind, Caballero Chamion 2008: What's in a Name? An Exploration of the Significance of Personal Naming of 'Mixed' Children for Parents from Differential Racial, Ethnic and Faith Backgrounds. – *The Sociological Review* 56(1), 39–60. DOI: doi.org/10.1111/j.1467-954X.2008.00776.x.

Eskola Ksenia, Hämäläinen Lasse 2019: Given Names of Russian-Speaking Children Born in Finland between 2000–2018. – *Onoma* 54, 197–217. DOI: doi.org/10.34158/ONOMA.54/2019/11.

Finch Janet 2008: Naming Names: Kinship, Individuality and Personal. – *Sociology* 42(4), 709–725. DOI: doi.org/10.1177/0038038508091624.

Gasperienė Vida 2009: 60 metų kultūrinė veikla Didžiojoje Britanijoje 1947–2008 metais. – *Didžiosios Britanijos lietuvių bendruomenė: praeitis, dabartis, ateitis*, sud. D. Dapkutė, Vilnius: Versus aureus, 77–88.

Gerhards Jürgen, Tuppat Julia 2018: „Boundary Maintenance“ oder „Boundary Crossing“? – *Working Paper SFB 1171 Affective Societies* 2/18, 1–36. Prieiga internete: <https://refubium.fu-berlin.de/handle/fub188/17614>.

Gerhards Jürgen, Kämpfer Sylvia 2017: Symbolische Grenzen und die Grenzarbeit von Migrantinnen und Migranten. – *Zeitschrift für Soziologie* 46(5), 303–325. DOI: doi.org/10.1515/zfsoz-2017-1017.

Goldstein Joshua R., Stecklov Guy 2016: From Patrick to John F.: Ethnic Names and Occupational Success in the Last Era of Mass Migration. – *American Sociological Review* 81(1), 85–106. DOI: doi.org/doi:10.1177/0003122415621910.

Helleland Botovl 2007: Das norwegische Personennamensystem. – *Europäische Personennamensysteme. Anlässlich der 65. Geburtstage von Rosa Kohlheim und Volker Kohlheim*, T. 2., hrsg. von A. Brendler, S. Brendler, Hamburg: Baar-Verlag, 564–561.

- Insley John 2007: Das englische Personennamensystem. – *Europäische Personennamensysteme. Anlässlich der 65. Geburtstage von Rosa Kohlheim und Volker Kohlheim*, T. 2., hrsg. von A. Brendler, S. Brendler, Hamburg: Baar-Verlag, 159–169.
- Ilgūnaitė Živilė 2009: Britanijos lietuviai 1990–2007. – *Didžiosios Britanijos lietuvių bendruomenė: praeitis, dabartis, ateitis*, sud. D. Dapkutė, Vilnius: Versus aureus, 173–183.
- Jakaitė-Bulbukienė Kristina 2015: *Lietuvių emigrantų šeima: kalba ir tapatybė*: daktaro disertacija, Vilnius: Vilniaus universitetas.
- Klimavičius Jonas 2013: Iš kur jorė ir kas iš jorės? – *Kalbos kultūra* 86, 256–264.
- Kuzavinis Kazimieras, Savukynas Bronys 2009: *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, 6-asis leidimas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- Kuznecovienė Jolanta 2011: Išteritorinto identiteto alternatyvos: lietuvių imigrantai Airijoje, Anglijoje, Ispanijoje ir Norvegijoje. – *Lietuviškasis identitetas šiuolaikinės emigracijos kontekstuose*, sud. V. Čiubrinskas, Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 89–104.
- Liubinienė Neringa 2011: „Aš esu lietuvė visada, tiktai galiu turėti kitą pilietybę“: imigrantų iš Lietuvos identiteto dëlionės Šiaurės Airijoje. – *Lietuviškasis identitetas šiuolaikinės emigracijos kontekstuose*, sud. V. Čiubrinskas, Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 141–161.
- Maciejauskienė Vitalija 2007: Das litauische Personennamensystem. – *Europäische Personennamensysteme. Anlässlich der 65. Geburtstage von Rosa Kohlheim und Volker Kohlheim*, T. 2., hrsg. von A. Brendler, S. Brendler, Hamburg: Baar-Verlag, 474–484.
- Pennesi Karen 2016: “They can learn to say my name”: Redistributing Responsibility for Integrating Immigrants to Canada. – *Anthropologica* 58(1), 46–59.
- Pilcher Jane 2016: Names, Bodies and Identities. – *Sociology* 50(4), 764–779. DOI: doi.org/10.1177/0038038515582157.
- Plicher Jane 2017: Names and “Doing Gender”: How Forenames and Surnames Contribute to Gender Identities, Difference, and Inequalities. – *Sex Roles* 77, 812–822, DOI: doi.org/10.1007/s11199-017-0805-4.
- Reistæter Guro 2012: Immigrants in Norway and Their Choice of Names: Continuation or Adaption? – *Names and Identities, Oslo Studies in Language* 4(2), eds. B. Hellela, Ch.-E. Ore, S. Wikström, 223–234. DOI: doi.org/10.5617/osla.320.
- Schiller Christiane 2024: Motive der Vornamenwahl für Kinder von in Deutschland lebenden Litauerinnen und Litauer. – *Schriften der Gesellschaft für Baltische Studien* 6 (SGBS 6), Hamburg: Baar-Verlag, 221–241.

Sinkevičiūtė Daiva 2011: Nauji 2007–2010 m. lietuviškos kilmės vaikų vardai ir jų davimo polinkiai. – *Kalbos kultūra* 84, 214–229.

Sinkevičiūtė Daiva 2012: Kaip atrodo 2011 m. gimusių vaikų populiariausių vardų dvidešimtukai? – *Gimtoji kalba* 7, 3–8.

Sinkevičiūtė Daiva 2018: Litauische Vornamen naturthematischer Herkunft: Trends des letzten Jahrhunderts. – *Onomastica Uralica* 13, 243–257.

Sinkevičiūtė Daiva 2021: Skolintų vardų su baigmeniu -ij- kaita Lietuvos vardyne (kilmės aspektas). – *Acta Linguistica Lithuanica* 84, 232–253. DOI: doi.org/10.35321/all84-11.

Sinkevičiūtė Daiva 2021a: Jungtinėje Karalystėje gimusių Lietuvos Respublikos piliečių vardai: jų registravimo dokumentuose įvairovė. – *Pasaulio lietuvis*, 2021-08-02. Prieiga internete: <https://pasauliolietuvis.lt/jungtineje-karalysteje-gimusiu-lietuvos-respublikos-pilieciu-vardai-ju-registravimo-dokumentuose-ivairove/>.

Sinkevičiūtė Daiva 2022: Lietuviškumoraiškos įvairovė Norvegijoje gimusių Lietuvos piliečių vardyne. – *Pasaulio lietuvis*, 2022-05-20. Prieiga internete: <https://pasauliolietuvis.lt/lietuviskumo-raiskos-ivairove-norvegijoje-gimusiu-lietuvos-pilieciu-vardyne/>.

Sinkevičiūtė Daiva 2023: Labai retų lietuviškų vardų įvairovė emigrantų iš Lietuvos vardyne. – *Pasaulio lietuvis*, 2023-05-31. Prieiga internete: <https://pasauliolietuvis.lt/labai-retu-lietuvisku-vardu-ivairove-emigrantu-is-lietuvos-vardyne/>.

Sipavicius Seide M. 2020: Antroponimia, diáspora y migración: los descendientes de lituanos en Brasil. – *Onomástica Desde América Latina* 1(1), 100–121. DOI: doi.org/10.48075/odal.v1i1.24156.

Sue Christina A., Telles Edward E. 2007: Assimilation and Gender in Naming. – *American Journal of Sociology* 112, 1383–1415. DOI: doi.org/10.1086/511801.

123.emn.lt – *Migracija skaičiais* (Lietuvos Respublikos statistikos portalas).

vardai.vlkk.lt – *Lietuvos Respublikos piliečių vardų sąvadas*.

webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20160105160709/http://www.ons.gov.uk/ons/rel/census/2011-census/key-statistics-for-local-authorities-in-england-and-wales/rft-table-qs203ew.xls – *Jungtinės Karalystės nacionalinės statistikos biuras*, 2021 m. duomenys.

Tendencies of Baltic Names Giving among Emigrants in 1991–2020. The United Kingdom Case

SUMMARY

This article studies the tendencies observed in naming practices and the formation of Baltic names given to children of Lithuanian emigrants in the United Kingdom from 1991 to 2020. The most characteristic Baltic names for girls are relatively uncommon among emigrant families, comprising 16.4% of girls' names and 7.8% of boys' one-member names given in the UK. Children, especially girls, are given names inspired by Lithuanian natural elements, such as coastal landmarks, positive and/or highly valued features, and symbolic materials like precious metals and stone names. Additionally, names of pagan deities, legendary personalities, princes, kings, and famous families are frequently chosen to emphasize cultural roots and express a deep appreciation for Baltic heritage. Approximately one-tenth of children carry double names, with those featuring at least one Baltic name being even less common (9.9% of girls and 14.9% of boys). Baltic names tend to precede in double names for girls more often than for boys, mirroring patterns observed in single names. In the UK, variation in Baltic names of emigrants' children is prevalent, particularly in suffixes, with common derivations including suffixes *-ėja*, *-ita*, *-ūnė*, *-ūnas*, *-ija*, and *-ijus*, among others. Compound names often incorporate stems like *mant-* and *min-* as well as some others as the second member. Most likely the coincidence of the terminations of some compound names with the terminations of some suffixed names has been a factor favoring the spread of similar sounding combinations, which shows the importance of euphony in naming practices.

Įteikta 2024 m. vasario 27 d.

DAIVA SINKEVIČIŪTĖ

Baltistikos katedra

Vilniaus universitetas

Universiteto g. 5, LT-01513 Vilnius, Lietuva

daiva.sinkeviciute@flf.vu.lt